

Kalendar jezično - govornog razvoja

0 - 3 mjeseca

OBILJEŽJA RAZVOJA (0 - 3 mjeseca)

- Svoja raspoloženja izražava glasanjem, smijanjem i plakanjem
- Sluša glasove i druge zvukove

ZNAKOVI ODSTUPANJA(0 - 3 mjeseca)

- ne reagira na jake zvukove

3 - 9 mjeseci

OBILJEŽJA RAZVOJA (3 - 9 mjeseci)

- igra se govornim organima, stvara mnoštvo glasova
- odgovara smijehom na ugodne glasove, plačem na ljutite i neugodne
- imitira glasove odraslih nakon 6. mj.
- javlja se slogovanje, npr. mamama, bababa

ZNAKOVI ODSTUPANJA(3 - 9 mjeseci)

- izostaje reakcija na poznati glas
- nakon 6. mj. Ne imitira glasove odraslih
- ne pokazuje zanimanje za zvučne igračke
- ne smije se glasno

9 - 15 mjeseci

OBILJEŽJA RAZVOJA (9 - 15 mjeseci)

- razumije geste, izraz lica i promjene u tonu glasa i odgovara na njih
- razumije jednostavne upute i izvršava ih, npr. „daj loptu“
- razumije značenje više jednostavnih riječi
- slogovanje je bogato i slično pravim riječima, npr. ma-ma, da-da, ba-ba
- javlja se prva riječ sa značenjem
- imitira nove zvukove i radnje
- pogledom traži imenovani predmet
- gestom, pokazivanjem ili vokalizacijom pokazuje što želi
- maše pa-pa
- odmahuje glavom u značenju „ne“
- odgurava od sebe stvari koje ne želi
- pruža ruke da ga se primi
- miče se od nepoznatih osoba
- reagira na svoje ime

ZNAKOVI ODSTUPANJA(9 - 15 mjeseci)

- ne brblja ili je brbljanje siromašno
- ne odaziva se na svoje ime
- ne prepoznaje raspoloženja u glasu odraslih
- ne javlja se prva riječ sa značenjem
- nema kontakt očima sa sugovornikom

15 - 18 mjeseci

OBILJEŽJA RAZVOJA (15 - 18 mjeseci)

- Govori od 5 do 20 riječi, riječi su uglavnom imenice
- Ponavlja riječi i fraze kao „daj piti“, „tata pa-pa“
- Intonacija brbljanja slična intonaciji rečenice
- Odgovara na pitanje „što je to?“
- Traži „Daj još!“
- Slijedi jednostavne upute, npr. „donesi loptu“
- Pokazuje što želi
- Pokazuje 1 do 3 dijela tijela
- Pokazuje 2 ili više predmeta na slikama
- Donosi stvari da ih pokaže drugima
- Traži što želi vokalizacijom, pokazivanjem ili dodirivanjem
- Govori „pa-pa“ i još neke ritualne riječi
- Protestira s „ne“, odmičući se

ZNAKOVI Odstupanja (15 - 18 mjeseci)

- Ne razumije „pa-pa“ i ne govori
- Ne razumije „ne“
- Ne razumije geste i ne koristi ih
- Ne govori najmanje pet riječi
- Ne razumije jednostavne upute i jednostavna pitanja

18 mjeseci do 2 godine

OBILJEŽJA RAZVOJA (18 mjeseci do 2 godine)

- koristi oko 50 prepoznatljivih riječi
- zna pokazati i imenovati svakodnevne stvari.
- oponaša glasanje životinja ili ih imenuje
- ponavlja riječi koje čuje
- strukturira dvočlani govorni izraz ("beba papa", „medo nana“)
- počinje koristiti glagole i pridjeve
- koristi negacije: nema, ne
- počinje koristiti zamjenice: ja, ti, moje
- zna pokazati pet dijelova tijela
- razumije pitanja: tko, gdje, što
- na postavljena pitanja odgovara adekvatno s "da" ili "ne"
- dobro imitiravukove, riječi, kretnje odraslih.
- koristi jednu riječ ili kratke fraze za izražavanje emocija

ZNAKOVI Odstupanja (18 mjeseci do 2 godine)

- ne slijedi i ne razumije jednostavne verbalne upute („dođi ovamo“, „daj macu“)
- ne strukturira dvočlane govorne izraze
- ne oponaša pokrete i govor odraslih
- ne pokazuje dijelove tijela na upit
- nema početka kombinatoričke igre (stavljajući dva predmeta u međudodnos)
- nema simboličke igre

2-3 godine

OBILJEŽJA RAZVOJA (2-3 godine)	ZNAKOVI ODSTUPANJA (2-3 godine)
<ul style="list-style-type: none">• imenuje stvari svakodnevne upotrebe• rječnik se proširuje• rečenična struktura je kvalitativno i kvantitativno bogatija• povezuje 2-3 riječi• pita jednostavna pitanja• odgovara na pitanja tko, što, gdje• počinje koristiti različite gramatičke oblike i gotovo sve vrste riječi (pored imenica, glagola i pridjeva koristi zamjenice, priloge mjesta; počinje koristiti prošlo i buduće vrijeme)• sluša kratke priče• pridružuje iste boje• razumije prostorne odnose (u, na, gore, dolje, ispod)• razumije osnovne pojmove veličine i količine (zna malo i veliko)• uključuje se u kratki dijalog• shvaća opasnosti• ima složene rutine dnevnih aktivnosti, npr. pripremu i odlazak na spavanje• lista slikovnice i imenuje slike• verbalno uvodi i mijenja temu.• privlači pažnju riječima• izražava emocije	<ul style="list-style-type: none">• ne odgovara na jednostavna pitanja• ne postavlja pitanja• govor je nerazumljiv ukućanima, osobito stranim osobama• ne koristi jednostavne rečenice• ne voli slušati priče, pjesmice

3-4 godine

OBILJEŽJA RAZVOJA (3-4 godine)	ZNAKOVI ODSTUPANJA (3-4 godine)
<ul style="list-style-type: none">• strukturira rečenice od 3-4 riječi• postavlja pitanja: zašto, kada, što ako• koristi zamjenice.• povezano govori o stvarima koje su se dogodile.• prepričava kratki događaj ili priču, komentira• zna svoje ime, godine i spol• izgovara glasove: A, E, I, O, U, P, B, M, T, D, N, K, G, H, F, V, J, L• razumije i slijedi složene naloge; odgovara na uputu koja uključuje tri radnje, npr. "idi u sobu, nađi loptu i donesi je".• sa 4 godine prepoznaje osnovne boje• prilagođava svoj govor kad razgovara s	<ul style="list-style-type: none">• siromašan rječnik• ne izgovara većinu glasova• okolina ga ne razumije• ne razumije dvostruke i trostruke upute• ne koristi govor za rješavanje problema• nema interakcije s drugom djecom

<p>mlađima od sebe</p> <ul style="list-style-type: none"> • “čita” slikovnice • sluša priče oko 10 minuta • uključuje se u duži dijalog • zna igrati ulogu druge osobe u igri • traži dopuštenje • objašnjava ako ga sugovornik ne razumije 	
---	--

4-5 godina

OBILJEŽJA RAZVOJA (4-5 godina)	ZNAKOVI Odstupanja (4-5 godina)
<ul style="list-style-type: none"> • priča duge priče • odgovara adekvatno na pitanja: koliko, kako • pita za značenje riječi • mehanički broji do 10, s pokazivanjem do 5 • strukturira rečenice od 4-6 riječi • izgovara i ove glasove: S, Z, C, LJ, NJ, R • koristi sve vrste riječi gramatički pravilno • identificira dijelove koji nedostaju • imenuje krug i trokut 	<ul style="list-style-type: none"> • mali fond riječi • jednostavna struktura rečenice • gramatičke pogreške • izostavlja glasove • ne razumije značenje riječi • ne poznaje boje • ne razumije i ne koristi prijedloge koji označavaju prostorne odnose • dijete se povlači i osamljuje, siromašna je interakcija s okolinom

5-6 godina

OBILJEŽJA RAZVOJA (5-6 godina)	ZNAKOVI Odstupanja (5-6 godina)
<ul style="list-style-type: none"> • izgovor svih glasova je pravilan • koristi složene rečenice sa svim vrstama riječi gramatički pravilno • priča priču po slijedu događaja, isprepletena je stvarnost i mašta • koristi vremenske pojmove (danas, jučer, sutra, ujutro, uvečer) • uviđa odnose, uzroke i posljedice • prepoznaje i imenuje geometrijske oblike • interes za slova i brojke • zna napisati svoje ime • iza 5,5 godina može izdvojiti prvi glas u riječima • razumije da pisani tekst predstavlja govorni jezik 	<ul style="list-style-type: none"> • griješi u izgovoru glasova • griješi u gramatici • ima teškoće u razumijevanju i uporabi nekih vrsta riječi, npr. prijedloga (ispod, iznad); riječi sa suprotnim značenjem (široko-usko, visoko-nisko) • ne zna pjesmice, priče • ne sjeća se važnih događaja i ne može ih ispričati

6-7 godina

OBILJEŽJA RAZVOJA (6-7 godina)	ZNAKOVI OdstUPANJA (6-7 godina)
<ul style="list-style-type: none">• lako koristi složene rečenične strukture• usvaja apstraktne pojmove, npr. sreća, ljubav..• imenuje dane u tjednu• pričanje uključuje događaje, teme, likove• govor potpuno prilagođava socijalnim situacijama• vodi duge razgovore• pojačan interes za slova• usvaja glasovnu svjesnost (glasovna analiza i sinteza)• uspostavlja vezu slovo-glas• poznaje slova, počinje pisati	<ul style="list-style-type: none">• siromašan rječnik• jednostavna rečenična struktura• ne razumije apstraktne pojmove• ne razlikuje slova i brojke• nije usvojena glasovna svjesnost• teško pamti

Pripremila:

Antonela Čeperić, prof. logoped

Literatura:

Andrešić, D. et.al. (2010) Kako dijete govori? Velika Gorica: Planet Zoe

Pitlović, A. i Anđelić, M. Igrom do govora, smjernice za prepoznavanje odstupanja u jezično govornom razvoju za roditelje. Slavonski Brod: Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić

How Does Your Child Hear and Talk?, <http://www.asha.org/public/speech/development/chart/> (2017-8-28)